

KVITSØY KOMMUNE
4180 KVITSØY

Kvitsøy skole

Handlingsplan for tilpasset opplæring og spesialundervisning

Kvitsøy skole

Handlingsplan for tilpasset opplæring og spesialundervisning

2020-2022

Forord

I følge opplæringsloven § 1-3 har alle elever rett til tilpasset opplæring.

§ 1-3. Tilpassa opplæring - *Opplæringa skal tilpassast evnene og føresetnadene hjå den enkelte eleven, lærlingen, praksisbrevkandidaten og lære kandidat.*

I ny overordnet del - undervisning og tilpasset opplæring - legges det vekt på at skolen må gi alle elever likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av deres forutsetninger. Under dette kommer god klasseledelse, et bredt repertoar av læringsaktiviteter, god vurdering som fremmer læring og utvikling og tid til å la elevene lære i dybden.

Skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring.

Fra overordnet del

Kvitsøy skoles handlingsplan for tilpasset opplæring og spesialundervisning skal gi både ansatte og foresatte beskrivelse av hvordan vi jobber med tilpasset opplæring, hva som ligger i begrepet tidlig innsats, og hvordan vi skal gå frem dersom vi er bekymret for en elevs faglige utvikling. Skolens årshjul skal gjøre møter, kartlegginger, nasjonale prøver, overganger og arbeid med tilpasset opplæring og spesialundervisning oversiktlig for alle brukere. Handlingsplanen skal også være et verktøy for lærere, med læringsstrategier og arbeidsmåter som vi har erfart øker motivasjon og lærelyst. Her er også lenker til maler vi bruker i arbeid med læring, og bekymring ved læringsvansker. Skolens elevers faglige utvikling er svært viktig for oss, og et godt samarbeid mellom lærere/fagarbeidere, foresatte og PPT er nødvendig for at denne utviklingen skal være optimal.

Elever som har behov for tilrettelegging utover det ordinære tilbudet, har krav på spesialundervisning. Det kan være av avgjørende betydning for elevens utvikling at tiltak settes inn så raskt som mulig når utfordringene oppdages.

Hilsen

Unni Tingvik
Rektor

Nina H. Gundersen
Spesialpedagogisk ansvarlig

Innholdsfortegnelse

1. Årshjul for tilpasset opplæring og spesialundervisning	side 4-5
2. Trapp - handlingstrapp ved bekymring	side 6-7
3. Tilpasset opplæring og tidlig innsats	side 8
4. Eksempler på tiltak ved læringsvansker	side 10
5. Elever med stort læringspotensiale	side 12
7. Vurdering	side 13
8. Maler	side 14
• Bekymringsmelding - faglig utvikling	
• Henvisningsskjema til PPT	
• Tiltaksplan	
• Fagsamtalen	
• IOP	
• IOP - årsrapport	
• Underveisvurdering - ligger i VFS (Visma Flyt Skole)	
• Halvårsvurdering - ligger i VFS (Visma Flyt Skole)	

1. Årshjul - 2020/2021 spesialundervisning og kartlegging

NÅR	HVA	INNHold/ANSVAR	FRIST
August	IOP 1.semester	Faglærere - spes.ped.ansvarlig har ansvar	Før utviklings samtale 25.09.20
	Overganger	Møter med kontaktlærere og spes.ped.ansvarlig. Informere kontaktlærere om fritak fra kartlegging/Nasjonale prøver, tilpasset opplæring og spesialundervisning (IOP). Kontaktlærere skal melde fra til spes.ped.ansvarlig om hvem som skal ha lydbøker	
September	FOKUS Tilpasset opplæring	Hvordan dokumentere og sikre at vi jobber med tilpasset opplæring for hver enkelt elev? Både elever med vansker, og de med stort læringspotensiale. Skal tas opp på team før høstferien. Teamleder har ansvar for dette.	
	Kartlegging Askiraski	Alle elever skal kartlegges, kontaktlærer har ansvar for at dette gjøres	
September	Nasjonale prøver i lesing, regning og engelsk. 5. trinn, 8.-9.trinn (-9.trinn engelsk)	Rektor/faglærer i norsk, matematikk og engelsk. Spes.ped ansvarlig har tilgang til alle resultatene.	Før høstferien
	Halvårsplaner med forenklet didaktisk relasjonsmodell	Alle faglærere skal lage en halvårsplan hvor det kommer frem hvordan vi jobber med tilpasset opplæring	
Oktober	Utviklingssamtaler	Kontaktlærere.	Uke 40
	Samarbeidsmøter	Møte kontaktlærer og spes.ped.ansvarlig med elevfokus	
Januar	Halvårsvurderinger	Faglærere	15.januar
	IOP-vurdering/møte	Alle lærere og spes.ped.ansvarlig har møte for å gå gjennom vurdering av IOP	24.januar
	IOP for 2.semester	Faglærere - spes.ped.ansvarlig har ansvar for å få denne hjem til gjennomsyn/underskrift	
	Kartlegging Askiraski	Kartlegging av elever med bekymringsmelding	

Februar	FOKUS Tilpasset opplæring	Hvordan dokumentere og sikre at vi jobber med tilpasset opplæring for hver enkelt elev? Både elever med vansker, og de med stort læringspotensiale. Skal tas opp på team før vinterferien. Teamleder har ansvar for dette.	Innen februar
	Tilrettelagt skriftlig eksamen	Har vi elever som har rett til tilrettelegging på eksamen? Kontaktlærer og spes.ped.ansvarlig. Avlyst grunnet Covid-19	
	Ressursgruppe-møte	Evt diskutere elever med læringsvansker	
Mars	Fagsamtaler og utviklingssamtaler	Faglærere og kontaktlærer	
	Kartleggingsprøver UDIR lesing 1. 2. og 3.trinn	Kontaktlærer gjennomfører med sin klasse. Går gjennom resultatene med spes.ped.ansvarlig.	
April	Overganger	Møte mellom kontaktlærer og barnehage (evt spes.ped)	Innen april
Mai	Overganger	Møte mellom faglærere og kontaktlærer 4.trinn og 7.trinn	Innen mai
	Kartlegging Askiraski	Alle elever skal kartlegges, kontaktlærer har ansvar for at dette gjøres	
Juni	Halvårsvurderinger IOP-vurdering/møte		Før sommerferien
	Revidering årshjul handlingsplan	Årshjulet i handlingsplanen skal revideres av rektor og spesialpedagogisk ansvarlig	

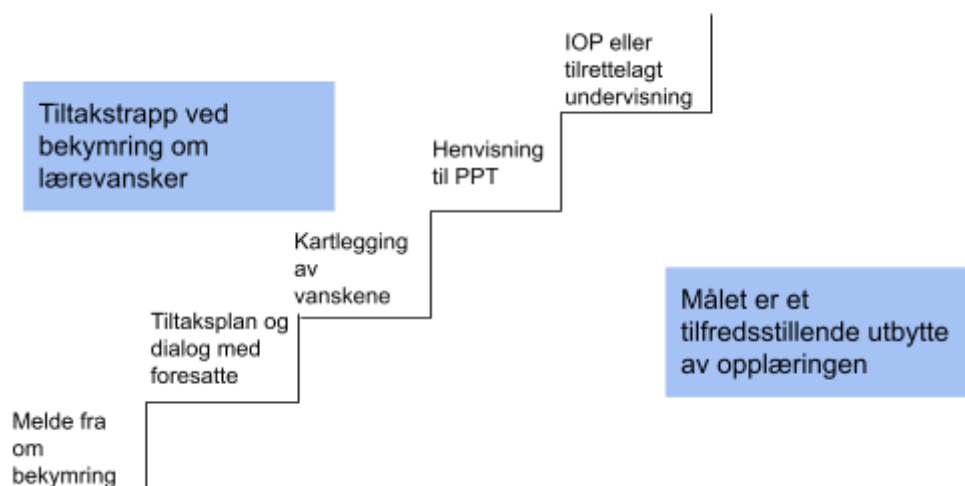
2. Trapp - handlingstrapp ved bekymring

Ikke alle elever har de evner eller forutsetninger som skal til for å nå skolens opplæringsmål fullt ut. Elever som, til tross for tilpasset opplæring, ikke har et forsvarlig utbytte av det ordinære opplæringstilbudet, kan defineres som elever med lærevansker. Begrepet lærevansker kan deles i generelle vansker, spesifikke vansker og sammensatte vansker. Dersom en faglærer eller kontaktlærer er bekymret for at en elev har læringsvansker skal trappen nedenfor benyttes. Dersom foresatte melder fra om bekymring for læringsvansker skal samme trapp benyttes.

Dersom vi er bekymret for at en elev kan ha læringsvansker skal vi gjøre følgende:

1. Kontaktlærer eller faglærer skal melde skriftlig fra til spesialpedagogisk ansvarlig om bekymringen. Bruk mal **Bekymringsmelding - faglig utvikling**. Denne skal legges i hylla til spesialpedagogisk ansvarlig sammen med kopi til arkiv. Spesialpedagogisk ansvarlig kaller inn melder, rektor og PPT (digitalt - som bistand på tidlig tidspunkt, jmf Randaberg PPT virksomhetsplan) til utviklingsmøte.
2. Tiltak bestemt på utviklingsmøte blir iverksatt og dokumentert av kontaktlærer og faglærere. Tiltakene skal dokumenteres og evalueres i **Tiltaksplan** (se mal). Dette gjøres inntil tre ganger. Dokumentet skal i elevarkiv.
3. Under arbeid med tiltak gjennomfører kontaktlærer, i samråd med spesialpedagogisk ansvarlig, samtale med foresatte. Foresatte skal informeres om tiltak og effekten av disse.
4. Dersom tiltakene ikke har hatt ønsket effekt, skal eleven kartlegges. Ved mistanke om lese- og skrivevansker skal vi kartlegge bokstavforståelse, ordgjenkjenning, lesehastighet og leseforståelse (SOL)
Ved mistanke og vansker med regning og tallforståelse skal vi kartlegge tallrekke og tallinje, regneferdigheter, telleferdigheter og tallbegrep.
Ved lese- og skrivevansker: Bokstavprøve og/eller Språk 6-16
Ved vansker med regning og tallforståelse: PPT Randaberg v/Silje Ågesen presenterer "matte-pakke" når denne er ferdig utarbeidet. Dynamisk kartleggingsprøve i matematikk. Disse prøvene skal gjennomføres av faglærer eller spesialpedagogisk ansvarlig.
5. Ved læringsvansker kontakter vi PPT for veiledning og råd om tiltak.
6. Kartlegge på ny etter fire uker med gjennomførte tiltak. Tiltakene skal dokumenteres i **Tiltaksplan** (se mal).
7. Dersom tiltakene ikke har hatt ønsket effekt, skal spes.ped.ansvarlig, i samråd med kontaktlærer og foresatte, sende henvisning til PPT. Se mal **Henvisningsskjema PPT**.
8. Ut i fra den sakkyndige vurderingen, § 5-3, fra PPT skal skolen utarbeide et enkeltvedtak, § 5-1. Dersom enkeltvedtaket gir eleven rett på spesialundervisning skal det i samarbeid med elev og foresatte utarbeides en **IOP** (individuell opplæringsplan). Selv om eleven har rett til

spesialundervisning er det opp til eleven og/eller foresatte å velge om eleven faktisk skal ha spesialundervisning.

§ 5-3. Sakkunnig vurdering - Før kommunen eller fylkeskommunen gjør vedtak om spesialundervisning etter § 5-1, skal det ligge føre ei sakkunnig vurdering av dei særlege behova til eleven. Vurderinga skal vise om eleven har behov for spesialundervisning, og kva for opplæringstilbod som bør givast. Den sakkunnige vurderinga skal blant anna greie ut og ta standpunkt til:

- eleven sitt utbytte av det ordinære opplæringstilbodet
- lærevanskar hjå eleven og andre særlege forhold som er viktige for opplæringa
- realistiske opplæringsmål for eleven
- og ein kan hjelpe på dei vanskane eleven har innanfor det ordinære opplæringstilbodet
- kva for opplæring som gir eit forsvarleg opplæringstilbod

Departementet kan gi nærmare forskrifter om den sakkunnige vurderinga. Dersom vedtaket frå kommunen eller fylkeskommunen avvik frå den sakkunnige vurderinga, skal grunngivinga for vedtaket blant anna vise kvifor kommunen eller fylkeskommunen meiner at eleven likevel får eit opplæringstilbod som oppfyller retten etter § 5-1.

§ 5-1. Rett til spesialundervisning - Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredsstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning. I vurderinga av kva for opplæringstilbod som skal givast, skal det særleg leggjast vekt på utviklingsutsiktene til eleven. Opplæringstilbodet skal ha eit slikt innhald at det samla tilbodet kan gi eleven eit forsvarleg utbytte av opplæringa i forhold til andre elevar og i forhold til dei opplæringsmåla som er realistiske for eleven. Elevar som får spesialundervisning, skal ha det same totale undervisningstimetallet som gjeld andre elevar, jf. § 2-2 og § 3-2.

9. Dersom enkeltvedtaket ikke gir elev rett til individuell opplæringsplan skal opplæringen tilpasses i tråd med opplæringsloven.

3. Tilpasset opplæring og tidlig innsats

Alle elever har rett til tilpasset opplæring. I følge § 1-3 om tilpasset opplæring, skal denne tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte elev.

Tilpasset opplæring

Tilpasset opplæring vil si å legge til rette slik at alle elever får best mulig utbytte av opplæringen. Skolen må gi alle elevene likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av hvilke forutsetninger de har. Det er viktig at så mye som mulig av opplæringen av den enkelte skjer i klasserommet, og at alle er inkludert i klassemiljøet.

Inkludering i skolen innebærer at alle elever skal ha tilhørighet til en klasse og ta del i fellesskapet. Det er viktig for å anerkjenne og verdsette mangfoldet av elever, og for å se på mangfoldet som en berikelse og ressurs.

Fra overordnet del

Vi kan tilpasse opplæringen

- ved hjelp av **organisatorisk differensiering**
- ved hjelp av **pedagogisk differensiering**
- gjennom arbeid med **læringsmiljø**

Læringen skal innebære:

- Elevmedvirkning
- Kommunikasjon
- Motivasjon
- Interesser
- Utfordringer
- Vurdering for læring
- Dybdelæring og tverrfaglighet

Eksempler på tilpasset opplæring:

- La elevene bruke ulike arbeidsmåter slik at alle får vist hva de kan
- Bruke samarbeidslæring som arbeidsmåte, hvor elevene sammen har fagsamtaler og finner løsninger (se *Cooperative learning*)
- Tilpasse tiden elevene trenger til å løse oppgaver ut i fra den enkelte elevs forutsetninger
- La elevene bruke tekster, bøker og læremidler som både motiverer og er adekvat
- Bytte mellom tavleundervisning, gruppearbeid og egentrening

- Bytte på å bruke alle de grunnleggende ferdighetene; lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter
- Tilpasse utfordrende emner i faget, slik at det blir lettere tilgjengelig
- Lekser skal også tilpasses

Tilpassede lekser. Lekser skal være repetisjon, å lære utenat (to learn by heart) eller bearbeiding. Elever som trenger det, får tilgang til fagbøker på lydør. Andre tilpasninger kan være at læreren lager lettlestede referater, eleven har egen plan for lekselesing, eleven jobber i annen bok eller på en annen læringsplattform og læreren tilpasser etter elevens læringsstil. Elever med tilpassede lekser skal ha egen ukeplan.

Tilpassede prøver og eksamener. Eksempler: data med retteprogram og talesyntese, ekstra tid, muntlig prøveform/kombinert muntlig og skriftlig. Alle tiltak som settes inn skal dokumenteres av faglærer (se mal).

Tilpasset opplæring dokumenteres i tiltaksplan, i fagsamtaler, utviklingsamtalen og i visma (underveisvurdering).

Se mer om tilpasset opplæring her

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/>

Tidlig innsats

I følge opplæringsloven § 1-4 har elever fra 1.-4.trinn rett på at det settes inn tidlige tiltak.

§ 1-4. Tidleg innsats på 1. til 4. trinn - På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at elevar som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller rekning, raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventna progresjon blir nådd. Om omsynet til eleven sitt beste talar for det, kan den intensive opplæringa i ein kort periode givast som eineundervisning.

Dersom en faglærer er bekymret for at en elev står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller regning skal det raskt settes inn tiltak slik at forventet progresjon blir nådd. Handlingstrapp ved bekymring skal benyttes.

Lærere og ledere i skolen må jevnlig reflektere over sammenhengen mellom opplæringen i fag og de overordnede målene, verdiene og prinsippene for opplæringen. Fra overordnet del

4. Eksempler på tiltak ved læringsvansker

Lese- og skrivevansker

Dersom vanskene er knyttet til lese- og skrivevansker settes inn tiltak som skaper bevissthet rundt språk og oppbygging av dette. Det er viktig at læreren tilrettelegger slik at de språklige aktivitetene er varierte og morsomme. Askiraski benyttes som kartleggingsverktøy fra 1.-10.trinn (se årshjul).

Eksempler på tiltak ved lese- og skrivevansker:

Leseflyt automatisert ordgjenkjenning og en prosodi som reflekterer tekstens innhold	Leseforståelse det å tilegne seg og forstå meningsinnholdet i en tekst	Skriveprosessen formidling og innkoding	Begrepsforståelse dypere forståelse av hva ord betyr og når det er hensiktsmessig å bruke dem
Repetert lesing	Før-, underveis- og etterlesing	IntoWords (skrivestøtteprogram)	Språkverksted
Aski raski	Modelleser	Diktering (chromebook)	Alias i ulike fag
Ordøya	Leselyst	BookCreator	Begrepskort
Ordhjul	Lydbøker	Samskriving	“Learning by doing” Sansebasert læring
Arbeid med høyfrekvente ord	Bokkafè	Modelltekster	Tokolonnenotat

Barn med lese- og skrivevansker skal i utgangspunktet få lydbøker (statped) og mulighet til å få opplest tekst, og snakke inn tekst (bortsett fra i norsk når lese- og skriveopplæringen er fokus). Vi skal ha tilgang til fagbøker, artikler m.m. på lyd/digitalt. Det er skolens ansvar å anskaffe disse. Skolen bestiller fra ulike nettsider, blant annet www.lydhør.no og www.smartboka.no. Vi/skolen må gi opplæring i hjelpemidler og pedagogiske læremidler som eleven trenger (både til elev og til foresatte).

Når elevene forstår sine egne læringsprosesser og sin faglige utvikling, bidrar det til selvstendighet og mestringsfølelse. Opplæringen skal fremme elevenes motivasjon, holdninger og læringsstrategier, og legge grunnlaget for læring hele livet. Det krever at lærerne følger elevenes utvikling tett og gir dem støtte tilpasset deres alder, modenhets- og funksjonsnivå.

Fra overordnet del

Vansker med regning og tallforståelse

Silje Ågesen v/PPT Randaberg holder på å utarbeide en presentasjon med verktøy for å hjelpe elever med matematikkvansker. Denne vil vi ta i bruk når den foreligger, våren 2021.

Eksempler på tiltak når vanskene er knyttet til regning og tallforståelse:

		Operasjonell kunnskap	Begrepsforståelse

Generelle læringsvansker

Elever med generelle læringsvansker trenger mer tilrettelegging og tid. Ofte vil repetisjoner, visuell og praktisk tilnærming, samarbeid i gruppe hvor det blir naturlig repetisjon være til god hjelp. Det er også viktig å ta utgangspunkt i det som er kjent og interessant, delta i felles læringsøkter, samt i samtaler og diskusjoner. Elever med generelle læringsvansker trenger positiv tilbakemelding på faglig arbeid, motiverende og varierte oppgaver og god klasseledelse.

Se ellers eksempler på tilpasset opplæring.

5. Å tilrettelegge for elever med stort læringspotensial

I Veilederen

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/veileder--tilrettelegging-for-barn-og-elev-er-med-stort-laringspotensial/> står det blant annet at alle elever skal oppleve at deres læringspotensial verdsettes, og opplæringen skal tilpasses evnene og forutsetningene til den enkelte eleven. Selv om elever med stort læringspotensial i utgangspunktet er godt rustet til å prestere bra på skolen, skjer ikke dette uten at de blir identifisert og anerkjent av lærere, har et trygt læringsmiljø og får utfordringer på sitt nivå. Elever med stort læringspotensial er elever som lærer raskere og tilegner seg mer kompleks kunnskap sammenlignet med jevnaldrende.

Hvordan elever med stort læringspotensial vil utvikle seg, henger sammen med elevenes forutsetninger og deres vilje og motivasjon til å arbeide med skoleoppgaver. Elevene blir motivert av at læreren ser og anerkjenner dem, og at læreren gir dem opplæring på et riktig nivå i fagene. I motsatt fall vil vi kunne oppleve at elevene underbyter og faller fra, og vi vil kanskje observere elever som er høytprotesterende snarere enn høytpresterende.

Skolen skal legge til rette for læring for alle elever og stimulere den enkeltes motivasjon, lærelyst og tro på egen mestring. Fra overordnet del

Hvordan fanger vi opp elever med stort læringspotensiale?

Tester eller kartleggingsprøver vil kunne fange opp enkelte elever med stort læringspotensiale, men ofte vises styrkene på andre måter enn det som er synlig i tester eller prøver. Det er viktig at faglærere og kontaktlærere snakker sammen, og at skolen legger til rette for slike samtaler. I vårt årshjul har vi særlig FOKUS på dette på teammøtene i september og februar.

Hvordan tilrettelegger vi?

Se Tilpasset opplæring s. 8-9. Tiltak skal dokumenteres på lik linje med tiltak ved bekymring.

6. Vurdering

Formålet med vurdering i fag er å fremme læring og bidra til lærelyst underveis i opplæringen, og også gi informasjon om kompetanse underveis og til slutt (forskrift til opplæringsloven § 3-3). Det betyr ikke at all vurdering må bidra til lærelyst, men det understreker at vurderingspraksisen har betydning for elever og lærlingers lærelyst og selvfølelse.

Lærelyst skal heller ikke vurderes, men er en del av formålet med vurdering og referer til opplæringslovens formålsparagraf: "Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst" (Udir 25.09.20).

Det er særlig fire prinsipper som er sentrale for å få til en læringsfremmende underveisvurdering.

- 1. Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem.**
Om å arbeide med læreplan, mål, kjennetegn og kriterier
- 2. Elevene skal få vite hva de mestrer**
[Les om å gi elevene gode faglige tilbakemeldinger.](#)
- 3. Elevene skal få råd om hvordan de kan arbeide videre for å øke kompetansen sin.**
[Les om å gi elevene gode faglige tilbakemeldinger.](#)
- 4. Elevene skal delta i vurderingen av eget arbeid og reflektere over egen læring og faglig utvikling.**
[Om elevinvolvering](#)

På Kvitsøy skole foregår underveisvurdering på disse måtene:

Veiledning i timene/uformell fagsamtale	Skriftlig tilbakemelding i Visma (vurderingssituasjoner)	Formell fagsamtale Faglærer og elev - gjennomføres minst en gang hvert semester	Utviklingssamtalen Kontaktlærer, elev og foresatte - gjennomføres i starten av hvert semester
Dokumenteres ikke	Dokumentere i VFS (Visma Flyt Skole)	Dokumenteres (se mal)	Dokumenteres (se mal i Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø)

Halvårsvurderinger føres også i VFS. På barneskolen føres vurderingene med *Godkjent*, på mellomtrinnet skal elevene ha måloppnåelse og på ungdomsskolen skal de ha karakter (rene karakterer med svak eller sterk på kommentar). Faglærer skal gå gjennom halvårsvurderingen muntlig med elev før disse blir offentliggjort i VFS, eller påfølgende uke.

Samtale mellom kontaktlærer og elev står beskrevet i Handlingsplan for et trygt og godt skolemiljø. Dokumentasjonen fra den formelle fagsamtalen og utviklingssamtalen skal legges i elevens arkiv.

7. Maler

Bekymringsmelding - faglig utvikling

<https://docs.google.com/document/d/1Mkgv9mNZb8jxc-l6gGwQi4Olzktwy-VNQp8HT6Uxok8/edit>

Henvisningsskjema PPT

https://www.randaberg.kommune.no/globalassets/dokument/skjema---lokale/ppt-henvisningsskjema_jan2020_sign.pdf

Tiltaksplan

https://docs.google.com/document/d/1PKhTqcl-vVgg6pf9RgXXpfXH_W6SlpCH4QQ_Y-GCV_M/edit

Fagsamtalen til bruk på ungdomsskolen

https://docs.google.com/document/d/1WkGGEyORa73EI7_M7e_fp8lQl6SM0j2kZ9Dx5IsB-j4/edit

IOP (kan ikke skrives i - mal til å skrives i ligger på sikret område)

<https://docs.google.com/document/d/1Sm3BybpRpwioBruAD2ba1FgB27NizppBY2Vx9uUGKLg/edit>

Spesialpedagogisk ansvarlig ved skolen er Nina Helgeland Gundersen

nina.helgeland.gundersen@kvitsoy.kommune.no

Kilder:

<https://www.udir.no/>

Alle paragrafer er hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61#KAPITTEL_1